

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES [JULIANE KOKOTT]
SECINĀJUMI,
sniegti 2017. gada 30. martā¹

Lieta C-112/16

Persidera SpA

pret

***Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni un
Ministero dello Sviluppo Economico delle Infrastrutture e dei Trasporti***

(Consiglio di Stato (Valsts padome, Itālija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Elektronisko komunikāciju tīkli un pakalpojumi – Direktīvas 2002/20/EK, 2002/21/EK un 2002/77/EK – Pāreja no analogās uz digitālo televīziju – Katram analogo frekvenču īpašniekam piešķiramo digitālo frekvenču skaita noteikšana – Lidz šim nelikumīgi izmantoto analogo frekvenču ņemšana vērā – Konvertācijas koeficients – Pārrēķināšanas faktors – Vienlīdzīga attieksme, nediskriminācija un samērīgums

I. Ievads

1. To, cik būtiska nozīme brīvā un demokrātiskā sabiedrībā ir plašsaziņas līdzekļu daudzveidībai un integritātei, mūsdienās pat nevar uzsvērt pietiekami. Īpaši elektronisko komunikāciju tīklus un pakalpojumus ikdienā lieto gandrīz jebkurš, un tos kā modernas demokrātijas priekšnoteikumu, kā arī saistībā ar sabiedrības izglītību un kultūras dzīvi Eiropā vairs nevar neņemt vērā. Vienlaikus arvien no jauna ir redzams tas, cik trausli un problemātiski ir mehānismi, uz kuriem balstās šādi tīkli un pakalpojumi.
2. Itālijā pēdējos gadu desmitos vairākkārt ir notikušas asas debates par plurālismu televīzijā. Attiecīgi neizbrīna tas, ka arī pāreja no analogās uz digitālo televīziju tur ir radījusi strīdus par jauno digitālo televīzijas frekvenču taisnīgu piešķiršanu.
3. Šajā gadījumā runa ir īpaši par to digitālo frekvenču piešķiršanu, kuras valsts bija *expressis verbis* rezervējusi esošo analogo televīzijas programmu saglabāšanai. *Persidera* (kādreizējā *Telecom Italia Media Broadcasting – TIMB*)², viens no Itālijas tīklu operatoriem, uzskata, ka, pārveidojot analogās frekvences par digitālajām frekvencēm, tai ir radīta sliktāka situācija nekā tās konkurentiem, proti, tirgus līderiem *Rai* un *Mediaset*.

¹ Oriģinālvaloda – vācu.

² Pirms pilnīgas pārejas uz digitālo televīziju *Persidera* – precīzāk, *TIMB* kā tās tiesību priekštece – Itālijā pārvaldīja divus analogus (“La 7” un “MTV”) un divus digitālus (“TIMB1” un “MBONE”) televīzijas raidītājus.

4. Tiesai šajā gadījumā būs jānoskaidro, kādas ir Savienības tiesībās izvirzītās prasības taisnīgai frekvenču piešķiršanai. Šajā ziņā būs jāņem vērā, ka Itālijas Republikai saistībā ar apstrīdēto frekvenču piešķiršanas metodi tostarp bija jārēķinās ar Eiropas Komisijas paustajām šaubām procedūrā sakarā ar pienākumu neizpildi, kas nav noslēgusies³, un ar Tiesas prejudiciālo nolēmumu⁴.

5. Vērtējot šīs problēmas, nozīme ir kopš 2002. gada spēkā esošajiem “jaunajiem kopējiem reglamentējošiem noteikumiem”, kurus veido vairākas Savienības likumdevēja direktīvas, kā arī Savienības tiesību vispārējiem principiem.

6. Šī tiesvedība lietā C-112/16 ir cieši saistīta ar prejudiciālā nolēmuma tiesvedību lietā C-560/15, kurā es arī šodien sniedzu savus secinājumus. Lai gan tajā uzdotie tiesību jautājumi būtībā ir par tām pašām Savienības tiesību normām un principiem, tie nav saistīti ar šajā gadījumā apstrīdēto veco analogo frekvenču pārveidošanu par jaunām digitālām frekvencēm, un arī citādi tie ir saistīti ar būtiski atšķirīgām juridiskām problēmām.

II. Atbilstošās tiesību normas

7. Atbilstošās Savienības tiesību normas šajā lietā ir trīs 2002. gada direktīvas par elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem, kas kopā pieder pie jaunajiem kopējiem reglamentējošiem noteikumiem par elektronisko komunikāciju pakalpojumiem, elektronisko komunikāciju tīkliem, kā arī par saistītajām iekārtām un pakalpojumiem: Pamatdirektīva (Direktīva 2002/21/EK)⁵, Atļauju izsniegšanas direktīva (Direktīva 2002/20/EK)⁶ un Konkurences direktīva (Direktīva 2002/77/EK)⁷. Abas pirmās direktīvas ir spēkā redakcijā, kādā tās ir izteiktas ar Direktīvu 2009/140/EK⁸.

A. Pamatdirektīva (Direktīva 2002/21)

8. Ievadā ir jānorāda uz Direktīvas 2002/21 preambulas sesto un 19. apsvērumu, kuri izvilktumu veidā ir formulēti šādi:

“(6) Audiovizuālā politika un satura reglamentācija tiek veikta saskaņā ar vispārējās intereses mērķiem, tādiem kā vārda brīvība, mediju pluralisms, objektivitāte, kultūras un valodu daudzveidība, sociālā integrācija, patērētāju un nepilngadīgo aizsardzība. [..]

[..]

(19) Radio frekvences ir būtisks ieguldījums radio elektronisko komunikāciju pakalpojumos un tāpēc, ciktāl tās attiecas uz šādiem pakalpojumiem, valsts pārvaldes iestādēm tās būtu jāsadala un jāpiešķir saskaņā ar saskaņoto mērķu un principu kopumu, kas regulē to darbību, kā arī saskaņā ar objektīviem, caurskatāmiem un nediskriminējošiem kritērijiem, ņemot vērā demokrātiskās, sociālās, valodu un kultūras intereses, kas attiecas uz frekvences izmantošanu. [..]”

3 Procedūra sakarā ar pienākumu neizpildi Nr. 2005/5086 (šajā ziņā skat. Komisijas 2006. gada 19. jūlija un 2007. gada 18. jūlija paziņojumus preseī IP/06/1019 un IP/07/1114); šī procedūra, kurā Komisija 2007. gada jūlijā sniedza argumentētu atzinumu LESD 258. panta pirmās daļas izpratnē (agrāk – EKL 226. panta 1. punkts), līdz šodienai vēl nav noslēgusies.

4 Spriedums, 2008. gada 31. janvāris, *Centro Europa 7* (C-380/05, EU:C:2008:59).

5 Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīva 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (Pamatdirektīva) (OV 2002, L 108, 33. lpp.).

6 Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīva 2002/20/EK par elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu atļaušanu (Atļauju izsniegšanas direktīva) (OV 2002, L 108, 21. lpp.).

7 Komisijas 2002. gada 16. septembra Direktīva 2002/77/EK par konkurenci elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu tirgū (Konkurences direktīva) (OV 2002, L 249, 21. lpp.).

8 Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 25. novembra Direktīva 2009/140/EK, ar ko izdara grozījumus Direktīvā 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem, Direktīvā 2002/19/EK par piekļuvi elektronisko komunikāciju tīkliem un ar tiem saistītām iekārtām un to savstarpēju savienojumu un Direktīvā 2002/20/EK par elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu atļaušanu (OV 2009, L 337, 37. lpp., un labojums OV 2013, L 241, 8. lpp.).

9. Pēc tam Direktīvas 2002/21 8. panta "Politikas mērķi un reglamentējoši principi" 1. un 2. punktā tostarp ir noteikts šādi:

"1. Dalībvalstis nodrošina to, ka, veicot šajā direktīvā un īpašajās direktīvās noteiktos reglamentējošos uzdevumus, valsts pārvaldes iestādes veic visus pamatotos pasākumus, kas ir vērsti uz 2., 3. un 4. punktā izklāstīto mērķu sasniegšanu. Šādi pasākumi ir proporcionāli minētajiem mērķiem.

[..]

2. Valsts pārvaldes iestādes veicina konkurenci elektronisko komunikāciju tīklu, elektronisko komunikāciju pakalpojumu un saistīto iekārtu un pakalpojumu nodrošināšanā, *inter alia*:

[..]

b)

panākot to, ka elektronisko komunikāciju nozarē, tostarp satura izplatīšanas jomā, nenotiek konkurences traucēšana vai ierobežošana;

[..]

d) veicinot efektīvu radio frekvenču un numuru resursu izmantošanu un nodrošinot to efektīvu pārvaldību."

10. Turklāt Direktīvas 2002/21 9. pantā ir ietverti šādi noteikumi par "elektronisko komunikāciju pakalpojumiem izmantoto radiofrekvenču pārvaldību":

"1. Ņemot vērā to, ka radiofrekvences ir sabiedriski resursi, kuriem ir svarīga sociālā, kultūras un ekonomiskā vērtība, dalībvalstis savā teritorijā nodrošina elektronisko sakaru pakalpojumiem izmantoto radiofrekvenču pilnvērtīgu pārvaldību saskaņā ar 8. un 8.a pantu. Tās nodrošina, ka šādu radiofrekvenču spektra iedalīšana elektronisko sakaru pakalpojumu vajadzībām un vispārēju atļauju vai individuālu izmantošanas tiesību izdošana šādām radiofrekvencēm, ko veic kompetentas valsts iestādes, ir pamatota ar objektīviem, pārskatāmiem, nediskriminējošiem un samērīgiem kritērijiem.

Piemērojot šo pantu, dalībvalstis ievēro attiecīgos starptautiskos nolīgumus, tostarp *ITU* radiosakaru noteikumus, un var ņemt vērā sabiedriskas kārtības apsvērumus.

[..]

4. [..]Pasākumi, ar ko nosaka, ka elektronisko sakaru pakalpojuma sniegšanai jāizmanto konkrēta, elektronisko sakaru pakalpojumiem pieejams spektrs, ir pamatoti, ja ar to palīdzību saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem īsteno dalībvalstu noteiktu vispārējas ieinteresētības mērķi, piemēram, bet ne tikai:

a) cilvēku drošība;

b) sociālās, reģionālās vai teritoriālās kohēzijas veicināšana;

c) radiofrekvenču neefektīvas izmantošanas novēršana; vai

d) kultūru un valodu daudzveidības un plašsaziņas līdzekļu plurālisma veicināšana, piemēram, nodrošinot radio un televīzijas apraides pakalpojumus.

[..]

7. Neskarot īpašo direktīvu noteikumus un ņemot vērā attiecīgos valstu apstākļus, dalībvalstis var paredzēt noteikumus, lai novērstu spektra izmantošanas tiesību uzkrāšanu, jo īpaši nosakot izmantošanas tiesību turētājam stingrus termiņus šo tiesību efektīvai izmantošanai un termiņu neievērošanas gadījumā piemērojot sankcijas, tostarp finanšu sankcijas vai tiesību anulēšanu. Minētos noteikumus izveido un piemēro samērīgi, nediskriminējoši un pārskatāmi.”

B. Atļauju izsniegšanas direktīva (Direktīva 2002/20)

11. Direktīvas 2002/20 3. panta 1. punktā ir ietverti šādi noteikumi par “elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu vispārēju atļauju izsniegšanu”:

“Dalībvalstis nodrošina brīvību nodrošināt elektronisko komunikāciju tīklus un pakalpojumus saskaņā ar šajā direktīvā paredzētajiem noteikumiem. Šajā sakarā dalībvalstis neierobežo uzņēmumu nodrošināt elektronisko komunikāciju tīklus vai pakalpojumus, izņemot gadījumus, kad tas ir nepieciešams Līguma 46. panta 1. punktā minēto iemeslu dēļ.”

12. Direktīvas 2002/20 5. pantā tostarp ir ietverti šādi noteikumi par “radiofrekvenču un numuru izmantošanas tiesībām”:

“1. Dalībvalstis atvieglo radiofrekvenču izmantošanu atbilstīgi vispārējām atļaujām. Vajadzības gadījumā dalībvalstis var piešķirt individuālas izmantošanas tiesības, lai:

[..]

– sasniegtu vispārējas ieinteresētības mērķus, kā noteikušas dalībvalstis saskaņā ar Kopienas tiesībām.

2. Ja ir nepieciešams piešķirt individuālas radiofrekvenču un numuru izmantošanas tiesības, dalībvalstis pēc pieprasījuma piešķir šādas tiesības jebkuram uzņēmumam, kas saskaņā ar 3. pantā minēto vispārēju atļauju nodrošina vai izmanto tīklus vai pakalpojumus saskaņā ar šīs direktīvas 6. un 7. pantu un 11. panta 1. punkta c) apakšpunktu un citiem noteikumiem, kas nodrošina efektīvu šo resursu izmantošanu saskaņā ar Direktīvu 2002/21/EK (pamatdirektīva).

Neskarot īpašos kritērijus un procedūras, ko dalībvalstis noteikušas, lai piešķirtu radiofrekvenču izmantošanas tiesības radio un televīzijas apraides satura pakalpojumu sniedzējiem vispārējas ieinteresētības mērķu īstenošanai saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem, šādas radiofrekvenču un numuru izmantošanas tiesības piešķir ar atvērtu, objektīvu, pārskatāmu, nediskriminējošu un samērīgu procedūru palīdzību un – attiecībā uz radiofrekvencēm – saskaņā ar Direktīvas 2002/21/EK (pamatdirektīva) 9. panta noteikumiem. Izņēmums saistībā ar prasību pēc atvērta procedūras ir iespējams vienīgi tad, ja radiofrekvenču izmantošanas individuālo tiesību piešķiršana radio vai televīzijas apraides satura pakalpojumu sniedzējiem ir svarīga vispārējas ieinteresētības mērķa sasniegšanai, ko dalībvalstis noteikušas saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem.

[..]

5. Dalībvalstis neierobežo piešķiramo izmantošanas tiesību daudzumu, izņemot gadījumus, kad tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu efektīvu radiofrekvenču izmantošanu saskaņā ar 7. pantu.

6. Kompetentās valsts iestādes nodrošina to, ka radiofrekvences tiek efektīvi un faktiski izmantotas saskaņā ar Direktīvas 2002/21/EK (pamatdirektīva) 8. panta 2. punktu un 9. panta 2. punktu. Tās nodrošina to, ka radiofrekvenču izmantošanas tiesību nodošanas vai uzkrāšanas rezultātā netiek traucēta konkurence. [..]”

13. Turklāt saistībā ar “procedūrām piešķiramo radio frekvenču izmantošanas tiesību daudzuma ierobežošanai” Direktīvas 2002/20 7. pantā ir noteikts šādi:

“1. Ja dalībvalsts izvērtē, vai ierobežot piešķiramo radiofrekvenču izmantošanas tiesību skaitu vai pagarināt spēkā esošo tiesību termiņu citādi, nekā saskaņā ar šādās tiesībās paredzētajiem nosacījumiem, tā, *inter alia*:

a) pienācīgi izsver nepieciešamību palielināt labumu lietotājiem un veicināt konkurences attīstību;

[..]

3. Ja radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršana ir jāierobežo, dalībvalstis piešķir šādas tiesības, pamatojoties uz atlases kritērijiem, kam jābūt objektīviem, pārredzamiem, nediskriminējošiem un samērīgiem. Visus atlases kritērijus nosaka, pienācīgi ņemot vērā Direktīvas 2002/21/EK (pamatdirektīva) 8. panta mērķu sasniegšanu un minētās direktīvas 9. panta prasību izpildi.

[..]”

C. Konkurences direktīva (Direktīva 2002/77)

14. Direktīvas 2002/77 2. panta virsraksts ir “Ekskluzīvās un īpašās tiesības attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un elektronisko komunikāciju pakalpojumiem”, un tajā tostarp ir ietverti šādi noteikumi:

“[..]

2. Dalībvalstis pieņem visus pasākumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu, ka jebkurš uzņēmums ir tiesīgs nodrošināt elektronisko komunikāciju pakalpojumus vai izveidot, paplašināt vai nodrošināt elektronisko komunikāciju tīklus.

[..]

4. Dalībvalstis nodrošina, ka vispārējā atļauja, kas piešķirta uzņēmumam, lai nodrošinātu elektronisko komunikāciju pakalpojumus vai lai izveidotu un/vai nodrošinātu elektronisko komunikāciju tīklus, kā arī tās nosacījumi ir pamatoti uz objektīviem, nediskriminējošiem, samērīgiem un caurredzamiem kritērijiem.

[..]”

15. Visbeidzot, Direktīvas 2002/77 4. pantā ir ietverts šāds noteikums par “frekvenču izmantošanas tiesībām”:

“Neierobežojot īpašos kritērijus un kārtību, ko dalībvalstis pieņēmušas, lai piešķirtu frekvenču izmantošanas tiesības radio vai televīzijas raidījumu satura pakalpojumu sniedzējiem, lai īstenotu vispārējās intereses mērķus saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem:

[..]

2. radio frekvenču piešķiršana elektronisko komunikāciju pakalpojumiem ir balstīta uz objektīviem, caurredzamiem, nediskriminējošiem un samērīgiem kritērijiem.”

III. Fakti un pamatlieta

16. Lai pārietu no analogās uz digitālo televīziju, Itālijā bija nepieciešama procedūra tādu jauno digitālo apraides frekvenču piešķiršanai, kurām ir augstāka pārraides efektivitāte nekā analogajām frekvencēm⁹. Tādēļ *Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni*¹⁰ (AGCOM) 2009. gada 7. aprīlī pieņēma Lēmumu 181/09/CONS¹¹, kurā tā noteica kritērijus pilnīgai zemes tīklu digitalizācijai un vienlaikus paredzēja mehānismu šajā nolūkā piešķiramo frekvenču piešķiršanai. Šis lēmums tika pieņemts, ņemot vērā procedūru sakarā ar pienākumu neizpildi, kura nav noslēgusies¹² un kurā Eiropas Komisija brīdināja, ka Itālija, piešķirot savas digitālās frekvences, nedrīkst radīt labvēlīgāku situāciju analogo televīzijas raidītāju piedāvātājiem, kas līdz šim jau ir darbojušies tirgū.

17. Bija paredzēta digitālo frekvenču piešķiršana 21 t.s. multiplekša formā zemes apraidei visā valstī¹³. Šajā ziņā viens multiplekss nodrošina vairāku audio, video un datu signālu apvienošanu vienā kopīgā datu plūsmā, tādējādi optimizējot pieejamo frekvenču un vadu izmantošanu.

18. Lai nodrošinātu šo digitālo multipleksu taisnīgu sadali, kurā tiktu ņemti vērā ne tikai līdzšinējie analogo televīzijas raidītāju operatori, bet arī tie, kuri jau pirms tam bija ieguldījuši digitālo tīklu izveidē, kā arī tie, kuri šajā tirgū gribēja darboties no jauna, 21 vienība tika iedalīta trīs grupās, kuras bija jāpiešķir pēc atšķirīgiem kritērijiem. Turklāt, paredzot maksimālo skaitu, tika noteikts, ka nevienam tīklu operatoram vienam pašam nevar kopā piederēt vairāk par pieciem multipleksiem; par šādu maksimālo piecu multipleksu skaitu brīdināja arī Komisija procedūrā sakarā ar pienākumu neizpildi.

19. Konkrēti, minētā 21 multiplekša piešķiršanai bija jānotiek šādi:

- *pirmajā grupā* astoņi multipleksi bija rezervēti esošo analogo televīzijas tīklu konvertācijai uz digitāliem televīzijas tīkliem. Tam bija jānotiek, balstoties uz taisnīgu piešķiršanu, kuras gadījumā tiktu ievērota televīzijas piedāvājuma turpinātība. Katram līdzšinējam analogās televīzijas piedāvātājam attiecīgi bija jāpiešķir vismaz viens multiplekss, taču piedāvātājiem ar vairākiem analogiem raidītājiem bija jāsaņem attiecīgi par vienu multipleksu mazāk, nekā tas būtu atbildis to analogo raidītāju skaitam. Šādā veidā tostarp *Rai* un *Mediaset*, kuri līdz tam bija pārvaldījuši attiecīgi trīs analogus televīzijas raidītājus, saņēma attiecīgi divus multipleksus, turpretim *TIMB*, kuras piedāvājumā līdz tam bija divi analogi televīzijas raidītāji, saņēma vienu multipleksu; *Rete A* un diviem citiem tīklu operatoriem tāpat tika piešķirts attiecīgi viens multiplekss;
- *otrajā grupā* astoņi multipleksi bija jāpiešķir tīklu operatoriem, kuri bija ieguldījuši digitālo tīklu izveidē. Šādā veidā *Rai*, *Mediaset* un *TIMB* ieguva attiecīgi vēl divus multipleksus, savukārt *Rete A* un viens cits tīklu operators ieguva attiecīgi vienu multipleksu;
- visbeidzot, *trešajā grupā* kā papildu jaunas frekvences bija jāpiešķir atlikušie pieci multipleksi, kas tiek apzīmēti arī kā “digitālā dividende”¹⁴, saskaņā ar objektīviem, pārskatāmiem, samērīgiem un nediskriminējošiem kritērijiem.

20. Pamatojoties uz minēto, Itālijas Ekonomikas attīstības ministrija¹⁵ piešķīra digitālos multipleksus.

9 Viena no būtiskām digitālās televīzijas priekšrocībām ir tāda, ka – pretēji analogajai televīzijai – vienā un tajā pašā frekvenču gammā var tikt pārraidītas vairākas programmas.

10 Itālijas Telekomunikāciju pārvaldes iestāde.

11 Šis lēmums ar Dekrētlikumu (*Decreto-legge*) Nr. 59/2008, lasot to kopā ar Likumu Nr. 101/2008, ieguva likuma spēku.

12 Skat. iepriekš 3. zemsvītras piezīmi.

13 Daži lietas dalībnieki min kopumā 22 multipleksus. Taču šis prejudiciālā nolēmuma tiesvedības nolūkos šo atšķirību var neanalizēt.

14 Par digitālās dividendes jēdzienu skat. Direktīvas 2009/140 preambulas 26. apsvērumu; skat. arī Eiropas Komisijas 2007. gada 13. novembra Paziņojuma “Pilnīga digitālo dividenžu priekšrocību izmantošana Eiropā: vienota pieeja digitālās pārslēgšanās atbrīvota radiofrekvenču spektra izmantojumam”, COM(2007) 700, galīgā redakcija, 1. punktu.

15 *Ministero dello sviluppo economico (MiSE)*.

21. Šajā gadījumā strīds pamatlietā ir tikai par vienu šo multipleksu daļu, proti, pirmās grupas multipleksiem. Tā kā *TIMB* uzskatīja, ka tai, piemērojot analogo frekvenču konvertācijas digitālajās frekvencēs metodi¹⁶, ir radīta nelabvēlīgāka situācija nekā tās lielākajiem konkurentiem, *TIMB* cēla prasību *Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio*¹⁷ (*TAR*) ar mērķi saņemt papildu multipleksu no minētās pirmās grupas un zaudējumu atlīdzību.

22. *TIMB* tostarp argumentēja *TAR*, ka tās gadījumā, konvertējot līdzšinējās analogās frekvences uz jaunām digitālām frekvencēm, esot ticis piemērots mazāk izdevīgs konvertācijas koeficients nekā *Rai* un *Mediaset* gadījumā: proti, kamēr *TIMB* par divām analogām frekvencēm esot saņēmusi vienu multipleksu, kas atbilstot konvertācijas koeficientam 50 %, *Rai* un *Mediaset* par attiecīgi trim analogiem televīzijas raidītājiem esot piešķirti attiecīgi divi multipleksi, kas atbilstot izdevīgākam konvertācijas koeficientam 66,67 %. *TIMB* arī iebilda, ka konvertācija uz digitālajām frekvencēm *Rai* un *Mediaset* gadījumā esot notikusi, ņemot vērā analogos televīzijas raidītājus, kurus līdz šim abi pēdējie minētie tiklu operatori esot pārvaldījuši, neievērojot likumā noteiktos koncentrācijas robežlielumus, un tāpēc nelikumīgi.

23. Pēc tam, kad tās prasība pirmajā instancē netika apmierināta¹⁸, *TIMB* turpināja istenot savas tiesību aizsardzības intereses apelācijas instancē *Consiglio di Stato*¹⁹, iesniedzējtiesā. Kamēr *Consiglio di Stato* norisinājās šī apelācijas sūdzības tiesvedība, notika *TIMB* un *Rete A*, kurai jau piederēja divi multipleksi, apvienošanās. Jaunajam uzņēmumam ar nosaukumu *Persidera*, kas radās apvienošanās rezultātā, kopš tā brīža ir kopumā pieci multipleksi, kas Itālijā – kā jau minēts – atbilst likumā noteiktajam maksimālajam skaitam attiecībā uz katru tiklu operatoru.

IV. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu un tiesvedība Tiesā

24. *Consiglio di Stato* ar 2015. gada 2. jūlija lēmumu, kas Tiesā reģistrēts 2016. gada 24. februārī, ir apturējusi tiesvedību un saskaņā ar LESD 267. pantu iesniegusi Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai Eiropas Savienības tiesības, it īpaši LESD 56., 101., 102. un 106. pants, Direktīvas 2002/21/EK 9. pants, Direktīvas 2002/20/EK 3., 5. un 7. pants un Direktīvas 2002/77/EK 2. un 4. pants, kā arī nediskriminācijas, pārskatāmības, konkurences brīvības, samērīguma, efektivitātes un informācijas plurālisma principi ir pretrunā tādai valsts tiesību normai, kas, lai noteiktu operatoriem piešķiramo ciparu kanālu skaitu, kad tiek pārveidoti analogie kanāli, paredz, ka tādā pašā mērā kā pilnīgi likumīgi pārvaldītie analogie kanāli ir jāņem vērā arī tie analogie kanāli, kurus agrāk pārvaldīja, pārkāpjot valsts tiesību normās paredzētos noteikumus [plašsaziņas līdzekļu īpašumtiesību] koncentrācijas ierobežošanai, par ko Tiesa vai Eiropas Komisija jau ir izvirzījusi apsvērumus, vai katrā ziņā bez licences?
- 2) Vai Eiropas Savienības tiesības, it īpaši LESD 56., 101., 102. un 106. pants, Direktīvas 2002/21/EK 9. pants, Direktīvas 2002/20/EK 3., 5. un 7. pants un Direktīvas 2002/77/EK 2. un 4. pants, kā arī nediskriminācijas, pārskatāmības, konkurences brīvības, samērīguma, efektivitātes un informācijas plurālisma principi ir pretrunā tādai valsts tiesību normai, kas, lai noteiktu operatoriem piešķiramo ciparu kanālu skaitu, kad tiek pārveidoti analogie kanāli, liekot ņemt vērā visus uz to brīdi pārvaldītos analogos kanālus, kaut arī pārvaldība notika, pārkāpjot valsts tiesību normās paredzētos noteikumus [plašsaziņas līdzekļu īpašumtiesību] koncentrācijas ierobežošanai, par ko Tiesa vai Eiropas Komisija jau ir izvirzījusi apsvērumus, vai katrā ziņā bez licences, konkrēti nosaka, ka

16 Skat. tikko šo secinājumu 19. punkta pirmo ievilkumu.

17 Lacio reģionālā administratīvā tiesa.

18 Šajā ziņā skat. *Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio* spriedumu Nr. 1398/2014.

19 Valsts Padome.

daudzkanālu operatoram piešķirto ciparu kanālu skaits salīdzinājumā ar skaitu, ko tas pārvaldīja analogajā sistēmā, tiek samazināts proporcionāli lielākā mērā salīdzinājumā ar to, kas noteikts konkurentiem?”

25. Tiesvedībā Tiesā ar procesuālajiem rakstiem piedalījās *Persidera, Rai* un *Reti televisive italiane (RTI)*²⁰, Itālijas un Slovēnijas valdības, kā arī Eiropas Komisija. Izņemot Slovēniju, tie paši lietas dalībnieki bija pārstāvēti arī 2017. gada 2. februāra tiesas sēdē, kas notika uzreiz pēc tiesas sēdes lietā C-560/15.

V. Vērtējums

A. Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamība

26. Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 94. pantu²¹ lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu papildus prejudiciālā jautājuma formulējumam ir ietverama arī vajadzīgā informācija par pamatlietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem. Tāpat iesniedzējtiesai ir jāsniedz izklāsts, kāda ir saikne starp interpretējamajām Savienības tiesību normām un pamatlietu, kā arī jānorāda iemesli, kas likuši tai šaubīties par attiecīgo tiesību normu interpretāciju vai spēkā esamību. Saskaņā ar judikatūru informācijai par faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem ir īpaša nozīme tiesvedībās konkurences tiesību jomā²².

1. Primāro tiesību normu nenozīmīgums lēmuma pieņemšanā

27. Kā pareizi uzsver *RTI* un Itālijas valdība, lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu šajā gadījumā nav ietverti nekādi paskaidrojumi par to, ciktāl LESD 56., 101., 102. un 106. pantā ietvertajām primāro tiesību normām būtu nozīme pamatlietas atrisināšanā.

28. It īpaši saistībā ar LESD 56. pantu ir jānorāda, ka visi pamatlietas elementi ir lokalizēti vienā dalībvalstī un ka iesniedzējtiesa šajā gadījumā – pretēji kā kādreiz lietā *Centro Europa 7* – nevēlas balstīties uz Itālijas konstitūcijā ietverto valsts pilsoņu diskriminācijas aizliegumu²³. Tāpēc nav konstatējams, ciktāl Tiesa ar lūgto LESD 56. panta interpretāciju var palīdzēt atrisināt pamatlietu.

29. Saistībā ar LESD 101., 102. un 106. panta konkurences tiesību normām pietiek norādīt, ka tās attiecas uz uzņēmumu rīcību, turpretim šajā lietā runa ir par valsts iestāžu rīcību, piešķirot televīzijas frekvences. Atbilstoši LESD 102. panta pirmajai daļai, lasot to kopā ar LESD 106. panta 1. punktu, dalībvalstīm gan ir aizliegts radīt situāciju, kurā konkrētiem uzņēmumiem – šajā gadījumā *Rai* un *Mediaset* – tiek atvieglots ļaunprātīgi izmantot to šķietamo kolektīvo dominējošo stāvokli tirgū²⁴. Tomēr būtu pārspīlēti tikai, iespējams, kļūdainas Itālijas iestāžu rīcības dēļ, piešķirot digitālās televīzijas frekvences, uzskatīt, ka ir iespējama vai pat neizbēgama *Rai* un *Mediaset* pret konkurenci vērsta rīcība.

20 *RTI* ietilpst *Mediaset* grupā.

21 Nepieciešamību ievērot Reglamenta 94. pantu Tiesa uzsver, piemēram, rīkojumā, 2016. gada 12. maijs, *Security Service* u.c. (no C-692/15 līdz C-694/15, EU:C:2016:344, 18. punkts). Pastāvīgajā judikatūrā jau iepriekš ir formulētas pēc būtības līdzīgas prasības lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamībai; skat. tostarp spriedumus, 2012. gada 24. aprīlis, *Kamberaj* (C-571/10, EU:C:2012:233, 42. punkts), un 2016. gada 21. decembris, *Vervloet* u.c. (C-76/15, EU:C:2016:975, 56. un 57. punkts).

22 Šajā ziņā skat. rīkojumu, 2002. gada 8. oktobris, *Viacom* (C-190/02, EU:C:2002:569, 21. un 22. punkts), kā arī spriedumus, 1993. gada 26. janvāris, *Telemarsicabruzzo* u.c. (no C-320/90 līdz C-322/90, EU:C:1993:26, 7. punkts); 2008. gada 31. janvāris, *Centro Europa 7* (C-380/05, EU:C:2008:59, 58. punkts); 2013. gada 21. novembris, *Deutsche Lufthansa* (C-284/12, EU:C:2013:755, 20. punkts), un 2014. gada 13. februāris, *Airport Shuttle Express* u.c. (C-162/12 un C-163/12, EU:C:2014:74, 38. punkts).

23 Spriedums, 2008. gada 31. janvāris, *Centro Europa 7* (C-380/05, EU:C:2008:59, 64.–71. punkts, it īpaši 69. punkts).

24 Šajā ziņā skat. spriedumus, 1991. gada 18. jūnijs, *ERT* (C-260/89, EU:C:1991:254, 37. punkts); 2008. gada 31. janvāris, *Centro Europa 7* (C-380/05, EU:C:2008:59, 60. punkts), un 2008. gada 1. jūlijs, *MOTOE* (C-49/07, EU:C:2008:376, 50. punkts); skat. arī manus secinājumus lietā *Taricco* u.c. (C-105/14, EU:C:2015:293, 60. punkts).

30. Ja iesniedzējtiesa vēlas tikai aplūkot *konkurenci* vispārīgi, Tiesa to pietiekami var analizēt saistībā ar argumentāciju par trim Direktīvām 2002/20, 2002/21 un 2002/77; šajā ziņā nav īpaši jāanalizē LESD 101., 102. un 106. pants.

31. Līdz ar to prejudiciālie jautājumi ir jāatzīst par nepieņemamiem tiktāl, ciktāl to mērķis ir LESD 56., 101., 102. un 106. panta interpretācija.

2. Prejudiciālo jautājumu nozīme lēmuma pieņemšanā saistībā ar “Persidera”

32. Itālijas valdība arī uzskata, ka lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu nav nozīmes lēmuma pieņemšanā, jo *Persidera* tik un tā esot ieguvusi maksimāli sasniedzamo skaitu, proti, piecus multipleksus ar apraides frekvencēm digitālajā televīzijā.

33. Ir tiesa, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jāatzīst par nepieņemamu, ja ir skaidrs, ka strīds pamatlietā ir ticis atrisināts²⁵. Taču šajā lietā nav konstatējamas pietiekamas norādes par šādu atrisinājumu, un tas nepavisam nav acīmredzams. Tieši pretēji, no lietas materiāliem izriet, ka *Persidera* valsts administratīvajās tiesās lūdz ne tikai piešķirt papildu digitālo multipleksu, bet arī atlīdzināt zaudējumus. Tā kā nav izslēgts, ka uzņēmumam var tikt atzītas tiesības uz zaudējumu atlīdzību par Itālijas iestāžu prettiesisku rīcību pagātnē, šajā ziņā uz prejudiciālajiem jautājumiem turpina attiekties atbilstības pieņēmums²⁶.

34. Ņemot vērā minēto, Itālijas valdības iebildums par strīda atrisinājumu ir jānoraida.

3. Pietiekama informācija par apgalvoto divu televīzijas raidītāju nelikumību

35. Visbeidzot, atliek noskaidrot, vai lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, iespējams, ir jāatzīst par nepieņemamu tādēļ, ka tajā netiek pietiekami paskaidrota *Persidera* apgalvotā divu tās konkurentu televīzijas raidītāju pārvaldīšanas nelikumība. Šī nelikumība ir pieņēmums, uz kuru ir pamatots viss lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu: gan pirmais, gan otrais prejudiciālais jautājums ir tieši saistīti ar to.

36. Ir jāatzīst, ka *Consiglio di Stato* lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu šajā ziņā nav piemērs skaidrības un precizitātes ziņā. Būtu bijis vēlams, lai lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu konkrētāk un strukturētāk būtu norādīts, kas tieši liecina par apgalvoto nelikumību un kā tā izpaužas. Taču šajā ziņā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir ietverta tikai niecīga informācija par pamatlietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem.

37. Tomēr es uzskatu, ka no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu – neraugoties uz tā neapstrīdamajiem trūkumiem – pietiekami skaidri izriet, kāda veida nelikumība ir domāta. Šajā gadījumā, kā jau tas izriet no abu prejudiciālo jautājumu formulējuma, runa ir par apgalvotu “valsts tiesību normās paredzēto noteikumu koncentrācijas ierobežošanai pārkāpumu” un par to, ka minētie televīzijas raidītāji “ir tiek pārvaldīti bez koncesijas”.

25 Spriedumi, 2005. gada 20. janvāris, *García Blanco* (C-225/02, EU:C:2005:34), un 2013. gada 24. oktobris, *Stoilov i Ko* (C-180/12, EU:C:2013:693), kā arī rīkojums, 2010. gada 14. oktobris, *Reinke* (C-336/08, EU:C:2010:604).

26 Spriedumi, 1999. gada 7. septembris, *Beck un Bergdorf* (C-355/97, EU:C:1999:391, 22. punkts); 2015. gada 16. jūnijs, *Gauweiler u.c.* (C-62/14, EU:C:2015:400, 25. punkts); 2016. gada 6. septembris, *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630, 20. punkts), un 2016. gada 21. decembris, *Vervloet u.c.* (C-76/15, EU:C:2016:975, 57. punkts).

38. Turklāt, kā tas izriet no lietas materiāliem, abu šķietami prettiesiski pārvaldīto televīzijas raidītāju gadījumā runa ir, pirmkārt, par valsts televīzijas sabiedrības kanālu “RAI 3” un, otrkārt, par privātās *Mediaset* grupas kanālu “Rete 4”. Būtībā *Persidera* argumentē, ka saistībā ar pāreju no analogās uz digitālo televīziju, ņemot vērā abus attiecīgos kanālus, *Rai* un *Mediaset* nepamatoti esot tikusi radīta labvēlīgāka situācija salīdzinājumā ar to mazākajiem konkurentiem. *Rai* un *Mediaset* šādā veidā esot saņēmušas vairāk digitālo frekvenču multipleksu formā, nekā tām patiesībā esot pienācies

39. Tāpēc Tiesas rīcībā šajā ziņā ir pietiekama informācija, lai sniegtu lietderīgu atbildi uz prejudiciālajiem jautājumiem. Par to it īpaši liecina arī viedokļi, kurus šajā lietā Tiesā ir snieguši vairāki lietas dalībnieki²⁷.

40. Līdz ar to lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, raugoties no apgalvotās divu televīzijas raidītāju nelikumības viedokļa, ir jāatzīst par pieņemamu.

41. Minēto nemaina arī apstākļi, ka vairāki lietas dalībnieki – proti, *Rai*, *RTI* un Itālijas valdība – uzsver, ka saistībā ar “RAI 3” un “Rete 4” patiesībā nav konstatējama nelikumība. Tas tādēļ, ka no pastāvīgās judikatūras²⁸ izriet, ka Tiesai saistībā ar pamatlietā būtiskajiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem ir jāņem vērā tikai iesniedzējtiesas sniegtā informācija, kuras pareizību tā nepārbauda²⁹, arī ja konkrēti lietas dalībnieki – šajā gadījumā *Rai*, *RTI* un Itālija – to apšauba.

4. Starpsecinājums

42. Tāpēc rezumējot lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir nepieņemams tikai tiktāl, ciktāl tas attiecas uz LESD 56., 101., 102. un 106. pantu. Turpretim pārējā daļā tas ir jāatzīst par pieņemamu.

B. Prejudiciālo jautājumu vērtējums pēc būtības

43. Gan pamatlietas faktus, gan piemērojamās tiesības raksturo ļoti liela sarežģītības pakāpe. Diemžēl nedz iesniedzējtiesas, nedz lietas dalībnieku argumentācija nepalīdzēja ieviest skaidrību. Drīzāk tā tikai nevajadzīgi sarežģīja lietu un lika novērst uzmanību no būtiskā.

44. Šī tiesvedība, kā jau minēts, ir jāaplūko, ņemot vērā pāreju no analogās uz digitālo televīziju Itālijā, un tā no juridiskā viedokļa ilustrē šīs pārejas posmu: tā ir tikai par to digitālo apraides frekvenču skaita noteikšanu, kuras bija jāpiešķir jau pirms tam analogajā televīzijas tirgū aktīvajiem tīklu operatoriem. Cik lielā mērā, aprēķinot šīs piešķiramās digitālās frekvences, drīkstēja ņemt vērā to analogo televīzijas programmu skaitu, kuras līdz tam brīdim pārraidīja attiecīgie uzņēmumi? Vai aprēķinā drīkstēja ņemt vērā šķietami nelikumīgi pārvaldītos analogos televīzijas kanālus (pirmais prejudiciālais jautājums) un vai, pamatojoties uz šo aprēķinu, no aritmētiskā viedokļa varēja tikt iegūti atšķirīgi konvertācijas koeficienti attiecībā uz katru tīklu operatoru (otrais prejudiciālais jautājums)?

45. Manā ieskatā abi *Consiglio di Stato* uzdotie jautājumi ir tik cieši saistīti viens ar otru, ka ir vēlams tos analizēt kopā.

27 Šajā ziņā skat. tostarp spriedumu, 2011. gada 18. oktobris, *Boxus* u.c. (no C-128/09 līdz C-131/09, C-134/09 un C-135/09, EU:C:2011:667, 27. punkts).

28 Skat. tostarp spriedumus, 2011. gada 25. janvāris, *Neukirchinger* (C-382/08, EU:C:2011:27, 41. punkts), un 2015. gada 6. oktobris, *Társia* (C-69/14, EU:C:2015:662, 13. punkts).

29 Pastāvīgā judikatūra; skat., piemēram, spriedumus, 2016. gada 13. oktobris, *Polkomtel* (C-231/15, EU:C:2016:769, 16. punkts), un 2017. gada 31. janvāris, *Lounani* (C-573/14, EU:C:2017:71, 56. punkts).

1. Piemērojamās Savienības tiesību normas un principi

46. Izšķiroša nozīme, atbildot uz abiem jautājumiem, ir galvenokārt vairākām jauno kopējo reglamentējošo noteikumu sekundārajām tiesību normām, proti, Direktīvas 2002/21 8. un 9. pantam, Direktīvas 2002/20 3., 5. un 7. pantam, kā arī Direktīvas 2002/77 2. un 4. pantam. No visām šīm tiesību normām kopumā izriet, ka dalībvalstīm, piešķirot frekvences, ir zināma rīcības brīvība, taču tām tā ir jāizmanto, ņemot vērā tādus Savienības tiesību vispārējos principus kā nediskriminācija, pārskatāmība un samērīgums, un turklāt tām ir arī jānodrošina efektīva frekvenču pārvaldība un izmantošana, kā arī pietiekami jāņem vērā konkurence un plašsaziņas līdzekļu plurālisms.

47. Minētās tiesību normas un principi ir jāņem vērā, ne tikai pirmo reizi piešķirot frekvences, bet arī piešķirot frekvences katru nākamo reizi – tātad, piemēram, saistībā ar šajā gadījumā aplūkojamo pāreju no analogajām uz digitālajām frekvencēm³⁰. Tas tādēļ, ka, pirmkārt, jaunie kopējie reglamentējošie noteikumi ir piemērojami visām darbībām, kuru rezultātā tiek piešķirtas frekvences³¹; pretējā gadījumā nevarētu tikt sasniegts Savienības tiesībās izvirzītais mērķis pastāvīgi radīt situāciju, kas atbilst jauno kopējo reglamentējošo noteikumu prasībām. Otrkārt, īpaši pārejas uz jauno digitālās televīzijas tehnoloģiju dēļ patiesībā pirmo reizi tika piešķirts šis jaunais apraides frekvenču veids.

48. Šajā lietā bija skaidrs un saprotams, atbilstoši kādai metodei Itālijā līdz šim izmantotās analogās televīzijas frekvences tika konvertētas uz digitālajām frekvencēm. Attiecīgi problēma nav tik daudz saskatāma tajā, ka, piemēram, konvertācijas process ir bijis nepārskatāms. Drīzāk *Persidera* uzskata, ka, pamatojoties uz Itālijas valsts iestāžu izmantoto *konvertācijas metodi*, tai ir *radīta nelabvēlīgāka situācija* nekā tās lielākajiem konkurentiem – proti, *Rai* un *Mediaset*. Tātad galu galā strīds ir par vienlīdzīgas attieksmes vai nediskriminācijas principu³², kuru piemērojot, protams, būtiska nozīme ir arī citiem principiem, uz kuriem balstīti jaunie kopējie reglamentējošie noteikumi, kā arī samērīguma apsvērumiem.

49. Kā visi Savienības tiesību vispārējie principi, gan vienlīdzīgas attieksmes, gan samērīguma princips dalībvalstīm ir jāievēro, istenojot Savienības tiesības³³. Dalībvalstis nedrīkst pamatoties uz tādu piemērojamo direktīvu interpretāciju, kas būtu konfliktā ar Savienības tiesību vispārējiem principiem³⁴. Turklāt jaunie kopējie reglamentējošie noteikumi no savas puses sekundāro tiesību līmenī liek atcerēties šo primārajās tiesībās noteikto pienākumu un to precīzē it īpaši Direktīvas 2002/21 8. panta 1. punktā, 9. panta 1. punkta otrajā teikumā un preambulas 19. apsvērumā, kā arī Direktīvas 2002/20 5. panta 2. punkta otrajā daļā un 7. panta 3. punktā un, visbeidzot, Direktīvas 2002/77 2. panta 4. punktā un 4. panta 2. punktā³⁵.

30 Līdzīgi spriedums, 2013. gada 21. marts, *Belgacom* u.c. (C-375/11, EU:C:2013:185, 37.–39. punkts), par Direktīvas 2002/20 piemērojamību jau piešķirtu radiofrekvenču izmantošanas tiesību atjaunošanai.

31 Norādīts tas tiek, piemēram, Direktīvas 2002/20 7. panta 2. punktā, kurā runa ir par “turpmāku” radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu.

32 Par šiem jēdzieniem skat., piemēram, spriedumu, 2006. gada 12. septembris, *Eman* un *Sevinger* (C-300/04, EU:C:2006:545, 57. punkts); turpmāk tekstā vienkāršības labad es vienmēr runāšu par vienlīdzīgas attieksmes principu.

33 Par Savienības tiesību vispārējo principu nozīmīgumu galvenokārt skat. spriedumus, 2009. gada 10. marts, *Heinrich* (C-345/06, EU:C:2009:140, 45. punkta otrais teikums), un 2005. gada 26. aprīlis, “Goed Wonen” (C-376/02, EU:C:2005:251, 32. punkts); it īpaši par vienlīdzīgas attieksmes principu – spriedums, 2006. gada 11. jūlijs, *Chacón Navas* (C-13/05, EU:C:2006:456, 56. punkta pirmais un otrais teikums), kā arī par samērīguma principu – spriedumi, 2005. gada 10. marts, *Tempelman* un *van Schaijk* (C-96/03 un C-97/03, EU:C:2005:145, 46. punkts), un 2010. gada 9. marts, *ERG* u.c. (C-379/08 un C-380/08, EU:C:2010:127, 86. punkts).

34 Spriedumi, 2003. gada 6. novembris, *Lindqvist* (C-101/01, EU:C:2003:596, 87. punkts); 2007. gada 26. jūnijs, *Ordre des barreaux francophones et germanophone* u.c. (C-305/05, EU:C:2007:383, 28. punkta otrais teikums); 2011. gada 21. decembris, *NS* (C-411/10 un C-493/10, EU:C:2011:865, 77. punkts), un 2013. gada 19. septembris, Komisija/*Strack* (pārskatīšana) (C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570, 40. punkts).

35 Direktīvas 2002/77 2. panta 4. punktā un 4. panta 2. punktā runa ir par “samērīgiem” kritērijiem, kas gan nav nekas cits kā atsaucē uz samērīguma principu.

2. Vienlīdzīgas attieksmes princips

50. Savienības tiesībās noteiktais vienlīdzīgas attieksmes princips, kas ietverts arī Pamattiesību Hartas 20. un 21. pantā, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru nosaka, ka līdzīgas situācijas nedrīkst risināt atšķirīgi un atšķirīgas situācijas risināt vienādi, ja vien šāda attieksme nav objektīvi attaisnota³⁶.

a) Nevienlīdzīga attieksme

51. Faktu līdzība tostarp ir jānovērtē, ņemot vērā attiecīgā pasākuma mērķi. Turklāt ir jāņem vērā tās nozares principi un mērķi, uz kuru attiecas šis pasākums³⁷.

52. Tāpēc šajā lietā *Rai*, *Mediaset* un *Persidera* situācija ir jāpārbauda, ņemot vērā to astoņu multipleksu piešķiršanu, kas bija jāpiešķir pirmajā digitālo televīzijas frekvenču grupā³⁸. Šo frekvenču mērķis, kā jau minēts, bija nodrošināt televīzijas piedāvājuma turpinātību, un tās bija jāpiešķir tikai tīklu operatoriem, kuru piedāvājumā jau pirms tam bija analogi televīzijas raidītāji.

53. It īpaši attiecībā uz šo astoņu multipleksu piešķiršanu un tās mērķiem *Rai*, *Mediaset* un *Persidera*, ciktāl konstatējams, atradās pilnīgi vienādā situācijā: proti, visi trīs uzņēmumi jau līdz tam brīdim Itālijā bija pārvaldījuši analogus televīzijas raidītājus. Tāpēc katrs no šiem uzņēmumiem saskaņā ar Itālijai izstrādāto frekvenču piešķiršanas plānu varēja pieprasīt digitālo frekvenču piešķiršanu no pirmās astoņu multipleksu grupas, kurām bija jādod uzņēmumam iespēja saglabāt tā attiecīgo televīzijas programmu.

54. Protams, ka šajā ziņā, vērtējot *formāli*, pret *Rai*, *Mediaset* un *Persidera* netika īstenota nevienlīdzīga attieksme. Tieši pretēji, visiem līdzšinējiem analogo televīzijas raidītāju operatoriem Itālijā tika piemērota viena un tā pati konvertācijas metode. Atbilstoši tai visi tīklu operatori, kuri līdz tam jau bija piedāvājuši analogo televīziju, saņēma vismaz vienu multipleksu, un tie no viņiem, kuriem līdz tam piederēja vairāki analogie televīzijas raidītāji, saņēma attiecīgi par vienu digitālo multipleksu mazāk, nekā tas patiesībā būtu atbildis to analogo raidītāju skaitam.

55. Taču vienlīdzīgas attieksmes princips neattiecas tikai uz formālu (tiešu) nevienlīdzīgu attieksmi, bet gan arī uz *materiālu* (netiešu) nevienlīdzīgu attieksmi, kuras gadījumā šķietami neitrāla kritērija piemērošana patiesībā rada īpaši nelabvēlīgu situāciju konkrētai personai vai konkrētai personu grupai³⁹.

56. Šajā gadījumā minētā konvertācijas metode bija īpaši neizdevīga *Persidera* (kādreizējā *TIMB*), kuras programmā atšķirībā no abiem lielajiem tīklu operatoriem *Rai* un *Mediaset* līdz tam bija nevis trīs, bet gan divi analogās televīzijas raidītāji. Proti, kamēr attiecībā uz *Rai* un *Mediaset* konvertācijas koeficients bija attiecīgi 66,67 % (par attiecīgi trim analogiem televīzijas raidītājiem tiem tika piešķirti attiecīgi divi digitālie multipleksi), konvertācijas koeficients *Persidera* – kādreizējās *TIMB* – gadījumā bija tikai 50 % (par tās diviem analogajiem televīzijas raidītājiem *TIMB* tika piešķirts viens digitālais multiplekss).

36 Spriedumi, 2008. gada 16. decembris, *Arcelor Atlantique et Lorraine* u.c. (C-127/07, EU:C:2008:728, 23. punkts); 2010. gada 14. septembris, *Akzo Nobel Chemicals* un *Akros Chemicals/Komisija* (C-550/07 P, EU:C:2010:512, 54. un 55. punkts), un 2016. gada 21. decembris, *Vervloet* u.c. (C-76/15, EU:C:2016:975, 74. punkts).

37 Spriedumi, 2008. gada 16. decembris, *Arcelor Atlantique et Lorraine* u.c. (C-127/07, EU:C:2008:728, 25. un 26. punkts); 2011. gada 1. marts, *Association belge des Consommateurs Test-Achats* u.c. (C-236/09, EU:C:2011:100, 29. punkts); 2013. gada 11. jūlijs, *Ziegler/Komisija* (C-439/11 P, EU:C:2013:513, 167. punkts), un 2014. gada 6. novembris, *Feakins* (C-335/13, EU:C:2014:2343, 51. punkts).

38 Šajā ziņā skat. iepriekš šo secinājumu 19. punktu.

39 Tā, piemēram, raugoties no diskriminācijas aizlieguma perspektīvas, par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos – spriedums, 1995. gada 14. februāris, *Schumacker* (C-279/93, EU:C:1995:31, 49. punkts). Par formālās un materiālās diskriminācijas jēdzienu pāri papildus skat. arī ģenerāladvokāta M. Lagranža [*M. Lagrange*] secinājumus lietā Itālija/Komisija (13/63, EU:C:1963:9) un ģenerāladvokāta P. Ferlorena van Temāta [*P. VerLoren van Themaat*] secinājumus apvienotajās lietās *Seco* un *Desquenue & Giral* (62/81 un 63/81, EU:C:1981:305).

57. Tāpēc Itālijas izmantotā metode esošo analogo apraides frekvenču konvertācijai uz jaunām digitālām apraides frekvencēm gan ne attiecībā uz *konvertācijas metodi*, bet uz sasniegto *konvertācijas rezultātu* radīja acīmredzami nevienlīdzīgu attieksmi pret *Persidera* salīdzinājumā ar tās abiem lielākiem konkurentiem *Rai* un *Mediaset*.

b) Pamatojums

58. Jaunie kopējie reglamentējošie noteikumi *expressis verbis* pieļauj, ka valsts iestādes frekvenču piešķiršanas un izmantošanas ietvaros veic pasākumus, kuru mērķis ir saistīts ar vispārējām interesēm (skat. it īpaši Direktīvas 2002/21 9. panta 1. punkta otro daļu un 4. punkta otro daļu, kā arī Direktīvas 2002/20 5. panta 1. punkta otrā teikuma pēdējo ievilkumu un 2. punkta otro daļu)⁴⁰.

59. Tiesvedībā Tiesā būtībā tika norādīts uz diviem aprakstītās nevienlīdzīgās attieksmes pamatiem: pirmkārt, Itālijas valsts esot vēlējusies nodrošināt televīzijas piedāvājuma turpinātību⁴¹. Otrkārt, esot bijis neiespējami katram tiklu operatoram nodrošināt precīzi identisku konvertācijas koeficientu, jo, ņemot vērā frekvenču nedalāmību, nevienam uzņēmumam nevarēja tikt piešķirtas multipleksu daļas. Turpinājumā es abus mērķus analizēju īpaši, un es pārbaudīšu šo mērķu sasniegšanai veikto pasākumu samērīgumu.

60. Samērīguma princips, kas ir viens no Savienības tiesību vispārējiem principiem, nozīmē, ka veiktie pasākumi nedrīkst pārsniegt to, kas ir atbilstošs un nepieciešams, lai sasniegtu attiecīgajā tiesiskajā regulējumā noteiktos leģitimos mērķus, ņemot vērā, ka, ja ir iespēja izvēlēties starp vairākiem piemērotiem pasākumiem, ir jāizvēlas vismazāk apgrūtinošais, un tā radītie traucējumi nedrīkst būt nesamērīgi ar sasniedzamajiem mērķiem⁴².

61. Daudz elegantāk, bet satura ziņā pilnīgi identiski, piemēram, Francijas tiesas pastāvīgajā judikatūrā norāda, ka pasākumam ir jābūt “piemērotam un nepieciešamam izvirzītā mērķa sasniegšanai, kā arī samērīgam ar to”⁴³. Līdzīgi kodolīga ir Vācijas judikatūrā izveidotā formula, kas pieprasa, lai pamattiesību ierobežojumam “būtu likumīgs mērķis un lai tas kā līdzeklis būtu piemērots, nepieciešams un atbilstošs šī mērķa sasniegšanai”⁴⁴.

62. Tā kā šajā lietā ar plašsaziņas līdzekļu brīvību un plurālismu ir skarta viena no pamatvērtībām dzīvei demokrātiskā sabiedrībā (skat. arī Pamattiesību hartas 11. panta 2. punktu), pārbaudot samērīgumu, ir jāpiemēro stingrāki kritēriji⁴⁵. Tādēļ nevienlīdzīga attieksme ir pieļaujama tikai tad, ja tā ir nepieciešama, lai saskaņotā un sistemātiskā veidā sasniegtu vispārējo interešu mērķus.

40 Skat. arī Direktīvas 2009/140 preambulas 36. apsvērumu.

41 *Rai* papildus norāda uz tās īpašo pienākumu sniegt vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumus. Taču iesniedzējtiesa šo aspektu īpaši neanalizē, tādēļ arī es to turpinājumā neaplūkošu padziļināti. Šajā ziņā es tikai vēlos norādīt, ka mana argumentācija par televīzijas piedāvājuma turpinātības nodrošināšanu, it īpaši argumentācija par samērīgumu, ir attiecināma arī uz frekvenču piešķiršanu, kuras mērķis ir vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu nodrošināšana.

42 Spriedumi, 1989. gada 11. jūlijs, *Schröder HS Kraftfutter* (265/87, EU:C:1989:303, 21. punkts); 2003. gada 3. jūlijs, *Lennox* (C-220/01, EU:C:2003:390, 76. punkts), un 2005. gada 10. marts, *Tempelman* un *van Schaijk* (C-96/03 un C-97/03, EU:C:2005:145, 47. punkts); šajā pašā nozīmē – spriedumi, 2010. gada 9. marts, *ERG* u.c. (C-379/08 un C-380/08, EU:C:2010:127, 86. punkts), un 2015. gada 16. jūnijs, *Gauweiler* u.c. (C-62/14, EU:C:2015:400, EU:C:2015:4, 67. un 91. punkts).

43 Oriģinālajā franču valodā: “*adaptée, nécessaire et proportionnée à la finalité qu'elle poursuit*”; skat., piemēram, *Conseil constitutionnel* [Konstitucionālās padomes] 2015. gada 22. decembra Lēmumu Nr. 2015-527 QPC (FR:CC:2015:2015.527.QPC, 4. un 12. punkts) un 2016. gada 19. februāra Lēmumu Nr. 2016-536 QPC (FR:CC:2016:2016.536.QPC, 3. un 10. punkts); līdzīgi – *Conseil d'État* [Valsts Padomes] 2011. gada 26. oktobra spriedums Nr. 317827 (FR:CEASS:2011:317827.20111026).

44 Šajā ziņā skat., piemēram, jaunāko Vācijas *Bundesverfassungsgericht* [Federālās Konstitucionālās tiesas] judikatūru, piemēram, *BVerfGE* 120., 274., 318. un 319. lpp. (DE:BVerfG:2008:rs20080227.1bvr037007, 218. punkts). “Atbilstošs” šajā kontekstā ir sinonīms jēdzienam “samērīgs šaurākā nozīmē”.

45 Šajā ziņā skat. spriedumu, 2014. gada 8. aprīlis, *Digital Rights Ireland* u.c. (C-293/12 un C-594/12, EU:C:2014:238, 47. punkts), kurā Tiesa uzsver, ka Savienības likumdevēja novērtējuma brīvība var būt ierobežota atkarībā no daudziem faktoriem, tostarp skartās jomas, attiecīgo Hartā garantēto tiesību rakstura, iejaukšanās rakstura un būtiskuma, kā arī tās mērķa.

i) *Televīzijas piedāvājuma turpinātības nodrošināšana*

63. Vispirms attiecībā uz televīzijas piedāvājuma turpinātības nodrošināšanu ir jānorāda, ka runa ir par likumīgu interesi, uz kuru valsts iestādes var balstīties, izveidojot to frekvenču piešķiršanas plānu.

64. Minētās turpinātības mērķis it īpaši ir patērētāju aizsardzība, kas tostarp ir minēta svarīgā vietā Direktīvas 2002/21 preambulas sestajā apsvērumā un turklāt atspoguļojas prasībā “palielināt labumu lietotājiem” (Direktīvas 2002/20 7. panta 1. punkta a) apakšpunkts). Šādā veidā patērētājiem tiek atvieglota viņu pamattiesību uz informācijas brīvību (Pamattiesību hartas 11. panta 1. punkta otrais teikums) īstenošana, kā arī to kulturālo vajadzību apmierināšana, ja tiem, neraugoties uz pāreju no analogās uz digitālo televīziju, joprojām ir pieejami to ierastie televīzijas raidītāji.

65. Šī televīzijas piedāvājuma turpinātība kopumā var tikt veicināta, ja kompetentās valsts iestādes vienu digitālo multipleksu grupu rezervē tiklu operatoriem, kuru piedāvājumā jau līdz šim ir bijuši analogi televīzijas raidītāji, un katram no viņiem dod cerības, ka tas saņems pietiekamu skaitu digitālo frekvenču, lai saglabātu savu līdzšinējo analogo piedāvājumu digitālā formā.

66. Taču saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pasākums var nodrošināt izvirzītā mērķa sasniegšanu vienīgi tad, ja tas patiešām atbilst rūpēm to sasniegt saskanīgā un sistemātiskā veidā⁴⁶.

67. Ja pamatlietā, pamatojoties uz iesniedzējtiesas – attiecīgajā gadījumā vēl veicamajiem – konstatējumiem izrādītos, ka *Rai* un *Mediaset*, piešķirot tām attiecīgi trīs multipleksus, ir piešķirts pārāk daudz multipleksu, jo tās ir saņēmušas vairāk digitālo frekvenču, nekā tas būtu bijis nepieciešams to līdzšinējo analogo televīzijas raidītāju saglabāšanai⁴⁷, turpretim *Persidera* ir saņēmusi mazāk digitālo frekvenču, nekā nepieciešams, vai katrā ziņā pret to nav izrādīta tāda pati labvēlība, Itālijas iestāžu piemērotā konvertācijas metode nebūtu saskaņota un tā neizturētu samērīguma pārbaudi.

68. Turklāt, piešķirot abiem tirgus līderiem *RAI* un *Mediaset* pārāk daudz multipleksu, tas būtu pretrunā konkurences pamatdomai. Proti, jauno kopējo reglamentējošo noteikumu pamatmērķis ir konkurences veicināšana (skat. it īpaši Direktīvas 2002/20 7. panta 1. punkta a) apakšpunktu un Direktīvas 2002/21 8. panta 2. punktu)⁴⁸ un konkurences traucēšanas novēršana elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu nozarē (skat. it īpaši Direktīvas 2002/20 5. panta 6. punktu un Direktīvas 2002/21 8. panta 2. punkta b) apakšpunktu), kā arī centieni veicināt plašsaziņu līdzekļu plurālismu (šajā ziņā skat. Direktīvas 2002/21 8. panta 1. punkta trešo daļu, kā arī 9. panta 4. punkta otrās daļas d) apakšpunktu un preambulas 6. apsvērumu un turklāt arī Pamattiesību hartas 11. panta 2. punktu). Konkurence un plašsaziņas līdzekļu plurālisms pilnīgi konkrēti atspoguļojas Savienības tiesībās garantētajā brīvībā nodrošināt elektronisko komunikāciju tīklus un pakalpojumus (Direktīvas 2002/20 3. panta 1. punkts un Direktīvas 2002/77 2. panta 2. punkts). Šajā ziņā valsts

46 Spriedumi, 2009. gada 10. marts, *Hartlauer* (C-169/07, EU:C:2009:141, 55. punkts); 2009. gada 17. novembris, *Presidente del Consiglio dei Ministri* (C-169/08, EU:C:2009:709, 42. punkts), un 2016. gada 13. jūlijs, *Pöpperl* (C-187/15, EU:C:2016:550, 34. punkts). Šī saistībā ar pamatbrīvībām pasludinātā judikatūra ir jāattiecinā arī uz sekundārajās tiesībās ietvertajiem jaunajiem kopējiem reglamentējošiem noteikumiem, it īpaši tādēļ, ka to mērķis tostarp ir pamatbrīvību īstenošana.

47 Gan rakstveida, gan mutvārdu procesā Tiesā vairāki lietas dalībnieki norādīja, ka digitālajās frekvencēs vienlaicīgi var tikt pārraidītas vairākas televīzijas programmas. Runa bija par viena digitālā multipleksa izmantošanu līdz četrām, pat sešām šādu programmu pārraidīšanai atkarībā no pārraidīšanas kvalitātes. Tāpēc rodas jautājums, vai nebūtu pieticis jau ar attiecīgi viena digitālā multipleksa piešķiršanu, lai *RAI* un *Mediaset* varētu saglabāt to līdzšinējo televīzijas piedāvājumu, kas saskaņā ar lietas dalībnieku sniegtajām ziņām aptvēra attiecīgi trīs analogus raidītājus. *RAI* un *Mediaset* tiesas sēdē iebilda pret šādu vērtējumu. Galu galā iesniedzējtiesas uzdevums būs veikt visus atbilstošos faktu konstatējumus saistībā ar šīm problēmām un no minētā izdarīt nepieciešamos secinājumus. Šajā ziņā tai būs jāņem vērā, ka šajā gadījumā apstrīdēto pirmās grupas digitālo frekvenču mērķim bija jābūt tikai līdzšinēja televīzijas piedāvājuma *saglabāšanai*, nevis, piemēram, tā *paplašināšanai* vai būtiskai *uzlabošanai* (neņemot vērā uzlabošanu, kas var izrietēt jau no pārejas uz digitālo apraidi).

48 Skat. arī spriedumu, 2015. gada 23. aprīlis, Komisija/Bulgārija (C-376/13, EU:C:2015:266, 69. punkts).

iestādēm *expressis verbis* ir noteikts pienākums nodrošināt to, ka radiofrekvenču izmantošanas tiesību uzkrāšanas rezultātā netiek traucēta konkurence (Direktīvas 2002/20 5. panta 6. punkta otrais teikums), un tās var paredzēt noteikumus, lai novērstu spektra izmantošanas tiesību uzkrāšanu (Direktīvas 2002/21 9. panta 7. punkts).

69. Taču, ja abiem vislielākajiem Itālijas televīzijas tirgū aktīvajiem uzņēmumiem – *Rai* un *Mediaset* – tiek piešķirts vairāk digitālo multipleksu, nekā tas būtu nepieciešams to līdzšinējās televīzijas programmas saglabāšanai, šāda pārāk daudz multipleksu piešķiršana ir piemērota, lai abi tirgus līderi uzkrātu frekvences un vēl vairāk nostiprinātu to jau tik un tā nozīmīgo konkurences pozīciju attiecībā pret to mazākajiem konkurentiem⁴⁹, kas tendenciāli ierobežo patērētāju izvēles iespējas un galu galā arī vājina plašsaziņas līdzekļu plurālismu.

70. Konkurence tiktu pārkāpta īpaši būtiski, ja apstiprinātos *Consiglio di Stato* lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu *expressis verbis* izdarītais pieņēmums, atbilstoši kuram, konvertējot analogās televīzijas frekvences uz digitālajām, par labu *RAI* un *Mediaset* tika ņemti vērā arī divi nelikumīgi pārvaldīti televīzijas raidītāji – “RAI 3” un “Rete 4”⁵⁰. Tas tādēļ, ka šādā gadījumā *RAI* un *Mediaset* kā abi Itālijas tirgus līderi savu īpaši izdevīgo konvertācijas koeficientu 66,67% (attiecīgi divi digitālie multipleksi par attiecīgi trim analogajiem televīzijas raidītājiem) galu galā būtu ieguvuši prettiesiskas rīcības rezultātā. Taču šāds pārsvars, kas galu galā balstītos tikai uz prettiesiska stāvokļa saglabāšanu, būtu jāuzskata par neatbilstošu konkurences noteikumiem.

71. Gan, iespējams, pārāk daudzu digitālo frekvenču piešķiršana *Rai* un *Mediaset*, gan nelikumīgi pārvaldīto televīzijas raidītāju iespējamā ņemšana vērā, konvertējot analogās frekvences uz digitālajām, būtu pilnīgi pretrunā Savienības likumdevēja izvirzītajam mērķim veicināt konkurenci elektronisko komunikāciju nozarē un stiprināt plašsaziņas līdzekļu plurālismu.

72. Ņemot vērā minēto, televīzijas programmas turpinātības nodrošināšana nevarētu tikt izmantota, lai attaisnotu nevienlīdzīgu attieksmi pret *Rai* un *Mediaset*, no vienas puses, un, *Persidera*, no otras puses.

ii) Frekvenču nedalāmības saglabāšana

73. Pēc tam attiecībā uz frekvenču nedalāmību ir jānorāda, ka runa ir par objektīvu ierobežojumu, kas atbilstoši tā jēgai tāpat varēja tikt ņemts vērā un kas bija jāņem vērā, pārveidojot analogo apraides frekvenču sistēmu par jauno digitālo frekvenču sistēmu. Galu galā izvairīšanās no frekvenču daļu piešķiršanas ir efektīvas televīzijas frekvenču pārvaldības un izmantošanas aspekts, kuru dalībvalstīm atbilstoši Direktīvas 2002/21 8. panta 2. punkta d) apakšpunktam, 9. panta 1. punktam un 4. punkta otrās daļas c) apakšpunktam, kā arī Direktīvas 2002/20 5. panta 2. punkta pirmajai daļai, 5. punktam un 6. punkta pirmajam teikumam ir jācenšas sasniegt un nodrošināt.

74. Bez šaubām, ka attiecīgi trešā digitālā multipleksa piešķiršana *Rai* un *Mediaset* bija piemērota, lai astoņus pieejamos pirmās grupas multipleksus, saglabājot to nedalāmību un neradot frekvenču daļas, sadalītu visiem tīklu operatoriem, kuriem bija tiesības uz tiem.

75. Taču minētā attiecīgi trešā digitālā multipleksa piešķiršana *Rai* un *Mediaset* nebija vienīgā iespēja saglabāt frekvenču nedalāmību. Drīzāk šo interesi varēja ņemt vērā, arī rīkojoties citādi, lai būtu mazāk negatīvas sekas attiecībā uz konkurenci.

49 Šajā ziņā skat. arī spriedumu, 2008. gada 31. janvāris, *Centro Europa 7* (C-380/05, EU:C:2008:59, 98. un 99. punkts), kurā Tiesa uzsver, ka pasākumi, kuru rezultātā tiek iesaldētas valsts tirgus struktūras un aizsargāts šajā tirgū jau darbojošos valsts operatoru stāvoklis, nav saderīgi ar jauno kopējo reglamentējošo noteikumu direktīvām.

50 Tiesas uzdevums nav prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā vērtēt, vai televīzijas raidītāji “RAI 3” un “Rete 4” patiešām tika vai tiek pārvaldīti nelikumīgi. Taču šis prejudiciālā nolēmuma tiesvedības nolūkos Tiesai ir jāņem vērā *Consiglio di Stato* formulētais pieņēmums un uz to jābalsta savs vērtējums.

76. It īpaši Itālijas iestādes varēja iespējamus pāri palikušus pirmās grupas multipleksus⁵¹ saskaņā ar objektīviem kritērijiem piešķirt tam vai tiem tiklu operatoriem, kuri šīs frekvences konkurences stiprināšanas un līdzšinējo analogo televīzijas programmu saglabāšanas izpratnē varēja izmantot vislabāk. Nekādā ziņā nav noteikti zināms, ka tie būtu bijuši abi tirgus līderi *RAI* un *Mediaset*.

77. Alternatīvi, Itālijas iestādes vajadzības gadījumā – un ar nosacījumu, ka iesniedzējtiesa izdara papildu konstatējumus – pāri palikušos pirmās grupas multipleksus varēja piešķirt vairākiem tiklu operatoriem kopīgai lietošanai ar nosacījumu, ka jebkurš no šiem tiklu operatoriem konkrētās, iepriekš noteiktās nedēļas dienās vai konkrētos, iepriekš noteiktos dienas laikos varētu izmantot tajā ietvertās digitālās frekvences savu televīzijas programmu pārraidīšanai.

78. Ņemot vērā lietas dalībnieku vienprātīgo argumentāciju, atbilstoši kurai katrs digitālais multiplekss ļauj pārraidīt vairākas televīzijas programmas, iesniedzējtiesai būs arī jāpārbauda, vai nevarētu pastāvēt iespēja atšķirīgu pakalpojumu sniedzēju vairākām televīzijas programmām izmantot vienu un to pašu multipleksu.

79. Katrā ziņā ir jāsecina, ka frekvenču nedalāmības nodrošināšana nevar attaisnot nevienlīdzīgu attieksmi, par ko ir strīds šajā lietā, pret *Rai* un *Mediaset*, no vienas puses, un *Persidera*, no otras puses.

VI. Secinājumi

80. Ņemot vērā iepriekš izklāstīto argumentāciju, ierosinu Tiesai uz *Consiglio di Stato* lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbildēt šādi:

Direktīvas 2002/21 8. un 9. pantam, Direktīvas 2002/20 3., 5. un 7. pantam, kā arī Direktīvas 2002/77 2. un 4. pantam ir pretrunā digitālo televīzijas frekvenču piešķiršanas metode, kuras rezultātā abi tirgus līderi salīdzinājumā ar to līdzšinējo analogo televīzijas raidītāju skaitu iegūst vairāk digitālo frekvenču nekā to mazākie konkurenti, ja vien šāda rīcība netiek attaisnota ar likumīgu vispārējo interešu mērķi.

Pie šiem likumīgajiem mērķiem pieder televīzijas programmas turpinātības nodrošināšana un televīzijas frekvenču nedalāmības saglabāšana. Taču uz šiem mērķiem balstīta nevienlīdzīga attieksme pret tiklu operatoriem nevar būt plašāka par to, kas, ņemot vērā trīs direktīvu pamatā esošo konkurences pamatdomu un plašsaziņas līdzekļu plurālismu, ir nepieciešams, lai saskaņotā un sistemātiskā veidā sasniegtu minētos mērķus.

Konkurence tiktu pārkāpta īpaši būtiskā veidā, ja, piemērojot valsts metodi digitālo televīzijas frekvenču piešķiršanai, abi tirgus līderi, ņemot vērā līdz šim nelikumīgi pārvaldītos analogos televīzijas raidītājus, saņemtu vairāk digitālo frekvenču nekā to mazākie konkurenti.

⁵¹ Šajā ziņā skat. vēlreiz šo secinājumu 19. punktu.